

24.11.2016

Asia

Philip Morris Finland Oy:n menettelytavat tupakkatuotteiden tukkumarkkinoilla

Osapuolet

Philip Morris Finland Oy, jäljempänä PMFI

Toimenpidepyynnön tekijä:

Tuko Logistics Osk, jäljempänä Tuko

Ratkaisu

Kilpailu- ja kuluttajavirasto jättää asian tutkimatta.

Asian vireilletulo

1. Tuko on tehnyt virastolle toimenpidepyynnön 30.12.2015, jonka mukaan PMFI syyllistyisi määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön tupakkatuotteiden tukkumarkkinoilla soveltamalla kohtuuttomia hintoja ja kauppaehtoja sekä sitomalla savukkeiden ja muiden tupakkatuotteiden ostot hyvitys- tai alennuskäytännöllä.

Asiaselostus ja ratkaisun perustelut

2. Tuko on päivittäistavarakaupan valikoima-, hankinta- ja logistiikkapalveluyhtiö, jonka omistajina ja asiakkaina toimivat Wihuri Oy, Suomen Lähikauppa Oy, Stockmann Oyj sekä Heinon Tukku Oy. Tukon liikevaihto vuonna 2015 oli noin 744 miljoonaa euroa.
3. PMFI on tupakkatuotteiden maahantuojaja, jonka edustamista tuotemerkeistä tunnetuimpia ovat L&M, Marlboro ja Chesterfield. PMFI:n liikevaihto vuonna 2015 oli noin 78 miljoonaa euroa.
4. Tupakkatuotteiden myynti ja markkinointi on vahvasti säänneltyä. Tupakkalaki (549/2016) asettaa valmistajalle tai maahantuojalle veloitetta vähittäismyyntipakkauksen merkintöjen suhteen. Tupakkaverolaki (1470/1994) 11 § asettaa verovelvolliselle¹ veloitteen varustaa vähittäismyyntipakkaukset hintamerkinnoilla. Käytännössä säännöksistä seuraa, että tupakkatuotteen vähittäismyyntihinta määritetään ennen kuin tuote luovutetaan maahantuojalta tuotantoketjussa seuraavalle portaalle.

¹ Verovelvollisuus on määritelty valmisteverotuslaissa (183 /2010)

24.11.2016

5. Toimenpidepyynnön mukaan PMFI:n maahantuomien savukkeiden ja muiden tupakkatuotteiden markkinaosuus Suomessa ylittää 50 prosenttia, ja PMFI:n hallussa ovat merkittävimmät ja tunnetuimmat savuke-merkit (Marlboro ja L&M), joiden osuus savukkeiden markkinoista on lähes puolet.
6. Toimenpidepyynnön mukaan PMFI on Tukolle välttämätön kauppakumppani. Toimenpidepyynnön mukaan Tuko ei voi korvata PMFI:n tuotteita kilpailijoiden tuotteilla. Tukon mukaan tämä johtuu erityisesti kuluttajien merkkiuskollisuudesta sekä tupakan markkinointikiellosta. Tuko katsoo, että PMFI olisi määräävässä markkina-asemassa tupakkatuotteiden tukkumarkkinoilla Suomessa.
7. Toimenpidepyynnön mukaan PMFI on yksipuolisesti ilmoittanut hinnan alennuksista, joiden avulla PMFI pyrkii kasvattamaan omaa markkina-asemaansa Tukon ja sen vähittäiskaupan kustannuksella. Toimenpidepyynnön mukaan kyseinen toiminta on kilpailulain 7 §:n vastaista kohtuuttomien hintojen tai kauppaehtojen soveltamista. Toimenpidepyynnön mukaan uusi hinnoittelu aiheuttaa Tukolle, sen jäsenyrityksille ja vähittäiskaupalle katemenetyksiä.
8. Voidakseen arvioida tarkempien selvitysten tarpeellisuutta tai niiden kohdentamista Kilpailu- ja kuluttajavirasto lähetti 10.3.2016 PMFI:lle selvityspyynnön ja pyysi yhtiötä kommentoimaan Tukon toimenpidepyyntöä.
9. PMFI:n mukaan syy sen päätökseen laskea edustamiensa tuotteiden hintoja oli kilpailukyvyyn säilyttäminen reaktiona sen kilpailijoiden hinnanalennuksiin sekä tupakkaveron korotuksiin. PMFI:n mukaan laskutushintoja sekä muita kaupan ehtoja sovelletaan samalla tavalla samalaisille asiakkaille varmistaen, että kilpailu tukkukauppiaiden välillä ei vääristy.
10. PMFI ei ole mielestään määräävässä asemassa tupakkatuotteiden tukkumarkkinoilla Suomessa. PMFI:n näkemyksen mukaan se ei voi käyttää markkinoilla kilpailijoistaan tai asiakkaistaan riippumattomalla tavalla. PMFI:n näkemyksen mukaan Tukolla ja sen jäsenyrityksillä on merkittävää osto- ja neuvotteluvoimaa PMFI:in nähden.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston asiassa soveltama tutkimatta jättämistä koskeva säännös

11. Kilpailulain 1 §:n mukaan kilpailulain tarkoituksena on terveen ja toimivan taloudellisen kilpailun turvaaminen vahingollisilta kilpailunrajoituksilta. Säännöksen 2 momentin mukaan lakia sovellettaessa on erityisesti otettava huomioon markkinoiden toimintaedellytysten ja elinkeinonharjoittamisen vapauden suojaaminen niin että myös asiakkaat ja kuluttajat hyötyvät kilpailusta.

24.11.2016

12. Kilpailulain 32 §:ssä on säännös asioiden tutkimatta jättämisestä Kilpailu- ja kuluttajavirastossa. Pykälän 1 momentin mukaan Kilpailu- ja kuluttajavirasto asettaa tehtävänsä tärkeysjärjestykseen. Säännöstä koskevien perustelujen (HE 88/2010) mukaan viraston on suunnattava voimavaransa niin, että se puuttuu ensisijaisesti kilpailun toimivuuden, kansantalouden ja yleisen edun kannalta merkittäviin kilpailunrajoituksiin sekä kaikkein vakavimpiin kilpailunrajoituksiin. Säännöksen tavoitteena on varmistaa, että Kilpailu- ja kuluttajavirasto käyttää toimivaltansa niin, että 1 §:ssä ilmaistu lain tavoite toteutuu mahdollisimman hyvin.
13. Kilpailulain 32 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi jättää asian tutkimatta, jos ei voida pitää todennäköisenä, että kyseessä on lain 5 tai 7 §:n tai Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 tai 102 artiklassa tarkoitettu kilpailunrajoitus.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto on tehnyt tutkimatta jättämistä koskevan päätöksensä asiassa seuraavin perustein:

14. Asiassa ei voida pitää todennäköisenä, että PMFI:n menettelyillä Tukon suhteen olisi ollut kilpailulain 1 §:n tarkoittamassa terveen ja toimivan taloudellisen kilpailun turvaamisen merkityksessä vaikutusta markkinaprosessin toimivuuteen. Kyse on pikemminkin elinkeinonharjoittajien välisestä sopimusriidasta, jotka pääsääntöisesti eivät kuulu kilpailulain (HE88/2010, kilpailulain 1 §:n perustelut) nojalla ratkaistaviin asioihin. Asiassa ei siten voida pitää todennäköisenä, että kyseessä olisi lain 5 tai 7 §:n tai Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 tai 102 artiklassa tarkoitettu kilpailunrajoitus. Kilpailu- ja kuluttajavirasto ei pidä tarkempia selvityksiä tarpeellisina ja jättää asian tutkimatta.
15. Kilpailu- ja kuluttajaviraston päätös tutkimatta jättämisestä ei sisällä arviota toimenpidepyynnössä epäillyn kilpailunrajoituksen lainmukaisuudesta. Mikäli virasto saa uutta tietoa, jonka perusteella on syytä epäillä asiassa käsitellyn toiminnan olevan kilpailulain vastaista, virasto voi ottaa asian uudelleen käsiteltäväkseen.

Sovelletut säännökset

Kilpailulain (948/2011) 32 §

Muutoksenhaku

Kilpailu- ja kuluttajaviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta markkinaoikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

24.11.2016

Lisätiedot

Lisätietoja antaa erikoistutkija Anne Rämö-Tervonen 029 505 3326,
etunimi.sukunimi@kkv.fi.

Johtaja

Kirsi Leivo

Erikoistutkija

Anne Rämö-Tervonen